

migrasjonsprosjektet i rogaland

årsrapport 2000

Redaksjon:
Dan D. Daatland, HiS
Hans E. Aarek, HiS
Hans Storhaug, DNU

INNHOLDSLISTE

1. INNLEDNING	s. 3
2. SAMMENDRAG	s. 4
3. SAMORDNING AV REGIONALE RESSURSER (samarbeid med regionale partnere)	s. 5
3.1 Rogaland fylkeskommune	
3.2 Stavanger kommune	
3.3 Tysvær kommune	
3.4 Karmøy kommune	
3.5 Næringspolitiske tiltak: "Kap. 551 Post 58 "Regionale samordningstiltak"	
4. 175 – ÅRS MARKERINGEN FOR NORSK UTVANDRING	s. 7
4.1 KONFERANSER OG SEMINARER. EGNE ARRANGEMENTER	
· <i>People on the Move</i> , konferanse, Stavanger	
· Åpning av <i>Nasjonal utvandrerdatabase</i> , Stavanger	
· <i>Dissentere og emigrasjonen</i> , fagseminar, Tysvær	
· <i>Det norske Amerika</i> , gjesteforelesninger, Stavanger	
4.2. KONFERANSER OG SEMINARER. ANDRE ARRANGØRER	
· <i>Vandringer: Norwegians in the American Mosaic</i> , konferanse, St. Paul, Minnesota	
· <i>175 Years in America</i> , NAHA-seminar, Hamar	
· Åpning av nettstedet <i>Det løfterike landet</i> , Oslo	
5. FORSKNING	s. 9
5.1. DOKTORGRADSPROSJEKTER	
Nils Olav Østrem: Migrasjon Rogaland I	
Olav Tysdal: Migrasjon Rogaland II	
5.2 ANNEN FORSKNING	
Hans E. Aarek: Kvekerbevegelsen og utvandring	
6. UNDERVISNING OG UTVIKLINGSARBEID	s. 12
6.1 Mellomfagstillegg i europeisk utvandrerhistorie	
6.2 Hovedfag/MA	
6.3 Lærerutdanning	
6.4 Etter- og videreutdanning	
7. INTERNASJONALISERING	s. 13
7.1 Prosjekt <i>ODL- Affirming Diversity Through Migration</i> , 1998 - 2000	
7.2 MA Migration: felles mastergrad	
7.3 Tematisk nettverk: Comenius 3	
7.4 Etterutdanning for lærere og annet pedagogisk personell: Comenius 2	
8. SAMARBEIDSPARTNERE	s. 15
8.1 Norske samarbeidspartnere	
8.2 Europeiske samarbeidspartnere	
8.3 Amerikanske samarbeidspartnere	

1. INNLEDNING

Migrasjonsprosjektet Rogaland er et samarbeidsprosjekt mellom Høgskolen i Stavanger (HiS), Avd. for Humanistiske fag, stiftelsen Det norske utvandrersenteret (DNU), Rogaland fylkeskommune, Stavanger kommune, Tysvær kommune og Karmøy kommune. Prosjektet løper i fire år med start i 1999 og avslutning i 2002/2003. Forut for prosjektet ble det gjennomført et forprosjekt i 1997-1998.

Prosjektets hovedmål er å

- Bidra til å markere Rogaland som et sentralt område for dokumentasjon, forskning, formidling og undervisning innenfor migrasjonshistorie
- Sikre medvirkning i den oppbygging av forskningsnettverk som finner sted, både Norgesnett og andre samarbeidsrelasjoner i Norge
- Initiere internasjonale prosjekt på fagområdet migrasjonshistorie

Prosjektets delmål er å

- Samordne de regionale ressurser i migrasjonshistorie (samarbeidstiltak med regionale partnere)
- Delta i fylkets 175 års markering for norsk utvandring i år 2000
- Bidra til forskning på doktorgradsnivå
- Delta i internasjonale prosjekter under Socrates (EU) og andre forsknings- og utviklingsprosjekter
- Sikre drift av mellomfagstilbud i migrasjonshistorie samt opprettholde tilbud til videre- og etterutdanning i skolesektoren
- Sikre etablering av professor II-stilling(er)
- Utvikle metoder for økt bruk av fjernundervisning og fleksible undervisningsformer ved hjelp av IKT, og derved øke tilgjengeligheten av undervisning og forskning i migrasjonshistorie
- Utvikle metoder for digitalisering av migrasjonshistorisk kildemateriale ved hjelp av IKT, og derved øke tilgangen på slikt materiale nasjonal og internasjonalt

Flere forhold har gjort det nødvendig å prioritere mellom de oppsatte delmål. Størst ressurser er brukt på å sikre driften av mellomfaget i migrasjonshistorie, som er det eneste av sitt slag i landet. Mye tid har også vært brukt på deltagelse i internasjonale prosjekter, og ikke minst å åpne disse opp for skoler i samarbeidskommunene. Likeledes har det vært lagt vekt på å sikre jevn kontakt med de nevnte kommuner gjennom invitasjon til seminarer og konferanser, og gjennom invitasjoner til ulike former for samarbeid.

Prosjektet har vært finansiert gjennom generøs støtte fra de nevnte kommuner. I tillegg har det lyktes å tilføre arbeidet betydelige midler gjennom deltagelse i EU-prosjekter (SOKRATES) og gjennom støtte fra høgskolens strategimidler og andre ekstraordinære støtteordninger. Det samlede tilskudd ligger til nå på ca. 1,8 mill. kr. Av dette er ca 50 % fra samarbeidskommunene, ca. 25 % fra EU og ca 25 % fra høgskolens ulike støtteordninger (strategimidler, midler til internasjonalisering, midler til kompetanseheving og midler bruk av IKT osv.). I tillegg til slike økonomiske overføringer kommer det tilskudd som HiS og DNU indirekte har gitt gjennom fristilling av betydelig arbeidstid for flere prosjektmedarbeidere.

Organisering

Prosjekt har vært ledet av en *prosjektgruppe* og en *styringsgruppe*.

Prosjektgruppe:

Dan Dyrli Daatland, prosjektleder, HiS

Olav Tysdal, HiS

Nils Olav Østrem, HiS

Hans Eirik Aarek, HiS

Hans Storhaug, prosjektkoordinator (administrasjon), DNU

Synnøva Drange, HiS (økonomi)

For å styrke det internasjonale arbeidet og holde god kontakt til lokale skoler har ytterligere to personer vært engasjert: Idar Ree, HiS/UiO og Sissel Aastorp, DNU.

Styringsgruppe:

Representanter fra samarbeidskommuner, ledelse ved Avd. for hum. fag, samt prosjektgruppe.

2. SAMMENDRAG

Prosjektet har i dette året (2000) i stor grad vært preget av 175 – årsmarkeringen for norsk utvandring. Prosjektkoordinator, Hans Storhaug, har vært sekretær for Hovedkomiteen for norsk utvandring, og Olav Tysdal har vært Høgskolens representant i komiteen. Møtefrekvensen i gruppen har derfor vært lavere enn i 1999. Det totale aktivitetsnivå har likevel vært meget høyt. Nedenfor følger en kort oppsummering av årets viktigste aktiviteter. En detaljert gjennomgang følger utover i årsmeldingen.

Samordning av regionale ressurser (samarbeid med regionale partnere)

Det har vært arbeidet med å skaffe midler til økt satsing på den *næringspolitiske* siden av temaet *utvandringen til Amerika* (reiseliv, kulturanlegg). Kommunal- og regionaldepartementet deltok i et møte om dette på Det norske utvandreneret sammen med inviterte kommuner i fylket.

Den andre hovedsatsingen har vært arbeid rettet mot *undervisningssektoren*. Prosjektet har hatt konkrete samarbeidstiltak mot enkeltskoler og/eller skolekontor i alle de fire samarbeidskommunene i 2000, i de fleste tilfeller i forbindelse med EU-støttede prosjekter.

Prosjektet har på diskutert et mulig *historieverk om utvandringen fra Rogaland* (notat fra Nils O. Østrem)..

Tilsvarende har prosjektet levert innspill til diskusjonen om *innvandrers historie for Stavanger*.

Fylkets 175-årsmarkering for norsk utvandring til USA

Prosjektets medarbeidere har deltatt i en lang rekke arrangementer. Viktigst har vært det faglige ansvaret for den internasjonale historiker-konferansen *People on the Move* i mai 2000. Prosjektet har også støttet et historieseminar i Tysvær om *Dissentere og emigrasjonen*.

Forskning

Prosjektet har på ulike vis støttet opp om de to doktorgradsprosjektene om utvandring fra Rogaland til USA (N.O. Østrem og O. Tysdal) gjennom bidrag til reiser og studieopphold, og til veiledning og seminarvirksomhet. Annen forskning har bl.a. rettet seg mot migrasjon og religiøsitet.

Undervisning

- *Mellomfagsundervisning* i europeisk utvandrers historie ble i 2000 gjennomført for andre gang med 27 studenter, flere av disse deltidsstudenter som tok studiet over et helt år. Arbeidet med å omgjøre kurset til et (inter)nett-støttet studium er startet opp.
- *Hovedfag/MA*: det er tatt to ulike initiativ når det gjelder studietilbud på hovedfagsnivå:
  - joint MA Migration: initiativ koordinert av Univ. of Northumbria (modul-basert studium med nettstøtte)
  - lokal veiledning av hovedfagsstudenter (fra Rogaland) i migrasjonshistorie registrert ved Universitetet i Oslo.
- *Lærerutdanning*: eget prosjekt har evaluert bruk av migrasjonshistorie i samfunnsfag i allmennlærerutdanningen
- *Etterutdanningstilbud* i migrasjonshistorie og etniske relasjoner. Internasjonalt samarbeid (Comenius 2).

Internasjonale prosjekter

På dette området har arbeidet særlig rettet seg mot den moderne migrasjonen, bl.a. innvandringen til europeiske land i de seinere tiår. De deltagende land har lagt særlig vekt på å lære å takle dagens problemer gjennom kunnskap om tidligere tiders utvandring (f.eks. til USA). Et samarbeidsprosjekt mellom Portugal, Nord-Irland og Norge ble avsluttet med seminar i Stavanger i november 2000 med deltagelse også fra skoler i Rogaland. Det er tatt flere initiativ i løpet av året med sikte på å starte opp ny virksomhet med EU-støtte. Nye samarbeidsland er: Tyskland, Tsjekkia, Slovenia og Kroatia i tillegg til tidligere partnerland. Det er også gjort fremstøt overfor Norsk Forskningsråd (Sørøsteuropa-programmet).

Prof. II – etablering av stilling

Det har ikke vært mulig å komme videre med dette. Det har i stedet vært en rekke gjesteforelesninger av kjente migrasjonsforskere fra andre universitet og høgskoler, men altså ingen fast Prof. II-ordning.

Fjernundervisning, bruk av IKT i undervisningen

Digitalisering av migrasjonshistorisk kildemateriale

Arbeidet under disse to punktene har primært vært lagt til deltagelse i EU-prosjekter. Se dokumentasjon i form av skriftlige rapporter og WWW-sider (s. 13-14). Arbeidet vil fortsette i forbindelse med omlegging av undervisning til (inter)nett-støtte.

3. SAMORDNING AV REGIONALE RESSURSER (SAMARBEID MED REGIONALE PARTNERE)

Migrasjonsprosjektet i Rogaland skal møte fylkeskommunens og de deltagende kommuners ønsker og behov for tilgjengeliggjøring av ressurser som kan brukes til forskning, formidling og undervisning i migrasjonshistorie. Prosjektet skal også starte opp nye tiltak som kan bidra til å skape økt interesse og forståelse for dette viktige temaet i norsk og internasjonal historie, samt bistå prosjekter som fylkeskommunen og kommunene selv tar initiativ til.

I dette kapitlet gis en oversikt over konkrete tiltak og initiativ som til nå er tatt overfor fylkeskommunen og Tysvær, Karmøy og Stavanger kommuner innen undervisningssektoren. Til slutt nevnes et initiativ knyttet til satsing på næringsutvikling i forhold til norsk utvandring til USA.

3.1 Rogaland fylkeskommune

Rogaland fylkeskommune har ansvar for 30 videregående skoler i fylket. Lederen av samfunnsfagseksjonen, lektor Helge Ledaal ved Sandnes videregående skole, har vært kontaktleddet mellom migrasjonsprosjektet og skolene.

Sandnes videregående skole

I 1999 ble det tatt et initiativ i forhold til Sandnes videregående skole om deltakelse i migrasjonsprosjektet. Dette har vært medvirkende til at skolen har valgt migrasjon som et satsingsfelt. Skolen ble i år 2000 trukket inn i EU – prosjektet *ODL: Affirming Diversity Through Migration*. Skolen er blitt tilført økonomiske midler og arbeids-hjelp. Skolen har vært vertskap for flere besøk av partnere utenfra i løpet av året. Skolens arbeid er dokumentert i EU-prosjektets sluttrapport.

3.2 Stavanger kommune

I Stavanger kommune har arbeidet særlig rettet seg mot en barneskole som gjennom flere år har engasjert seg i bruk av migrasjon som undervisningstema: Byfjord skole. Denne skolen vil bli brukt som innfallsport til andre skoler i kommunene i tiden framover. Ved siden av samarbeidet med Byfjord skole har prosjektet også arbeidet i forhold til FN-sambandet i Stavanger, SIK (Senter for interkulturell kommunikasjon, Misjonshøgskolen) og Internasjonalt Kultursenter når det gjelder utvikling av etterutdanningstilbud for lærere.

Byfjord skole

Byfjord skole har i samarbeid med Barnekultursenteret i Stavanger satset sterkt på kultur. Skolen har også arbeidet med temaet migrasjon - både utvandring og innvandring. Byfjord skole har deltatt i Det norske utvandrer-senterets årlige Utvandrerfestival og hatt temaet *utvandringen til Amerika* på programmet i flere år. I tillegg har skolen lagt vekt på å gi elever forståelse av situasjonen til dagens innvandrere, asylsøkere og flyktninger.

I likhet med Sandnes videregående skole ble Byfjord skole trukket inn i EU- prosjektet *ODL: Affirming Diversity Through Migration*. Skolens arbeid er dokumentert i dette prosjektets sluttrapport. Skolens lærere deltar også i et fellesprosjekt med Høgskolen i Stavanger om bruk av *IKT og kilder* i undervisningstemaet migrasjon, samt i et planlagt etterutdanningsopplegg for lærere i Portugal (2001), som kombineres med en studiereise for hele personalet. Skolen er tildelt kompetansehevingsmidler fra Stavanger kommune til dette arbeidet.

3.3 Tysvær kommune

Med sin historiske bakgrunn som fødested for Cleng Peerson, utvandringens far, har Tysvær kommune i lang tid arbeidet med utvandring som tema. Kommunen kjøpte i 1992 utstillingen "Reisen til Amerika" av Det norske utvandrer-senteret, og har siden vært en viktig bidragsyter til stiftelsen. Kommunen har overfor Migrasjonsprosjektet pekt på en rekke oppgaver den har ønsket assistanse til. Nedenfor presenteres noen tiltak som er gjennomført.

Sandbekken leirskole

Tysvær kommunen har gjennom en årrekke arbeidet med utvikling av Sandbekken leirskole innenfor temaet *utvandringen til USA*. Gjennom Migrasjonsprosjektet ble det tatt initiativ til en ny gjennomgang av det pedagogiske opplegget ved leirskolen. Lærerutdanningsstudenter har deltatt i arbeidet, som blir ferdigstilt av Tysvær kommune. Undervisningsmaterieell blir testet på elever ved Stegabergh barneskole, Tysvær barne- og ungdomsskole samt Karmøy ungdomsskole. I opplegget inngår bruk av dramatisering, anvendelse av tidstypiske klær og matskikker i samarbeid med Tysvær Husflidlag.

Reisen til Amerika

Besøk til utstillingen "Reisen til Amerika" kombinert med forelesninger i Tysværtunet inngår som en obligatorisk del av mellomfagstillegget i Europeisk migrasjonshistorie (se også ptk. 6.1, s. 12)..

Deltagelse i prosjektet «ODL: Affirming Diversity Through Migration»

Kommunen v/ kulturkonsulent Johnny Pedersen deltok som observatør på et partnernemøte i Nord-Irland i januar 2000.

1.4 Karmøy kommune

Stangeland ungdomsskole og Skudenes ungdomsskole

Karmøy pedagogiske senter

Leder av Karmøy Pedagogiske Senter, John Rullestad, har vært den lokale koordinator for lærere ved Stangeland og Skudenes ungdomsskole og deltakelse i EU-prosjektet *ODL: Affirming Diversity Through Migration*. Elever i 8. klasse har arbeidet med utvandringen særlig etter 2. verdenskrig og samarbeider med lokale skoler særlig i Nord-Irland. Skolenes arbeid er dokumentert i sluttrapporten fra dette prosjektet.

Slektsforum Karmøy

Skudenes prestegjeld på Karmøy er et viktig undersøkelsesområde for høgskolelektor Olav Tysdals doktorgradstudium av utvandringen fra Rogaland til Amerika. I samarbeid med Slektsforum Karmøy har han utarbeidet en database på over 3000 oversjøiske emigranter. Databasen ble presentert på årsmøtet i Skudenes historielag i mars.

1.5 Næringspolitiske tiltak: "Kap. 551 Post 58 "Regionale samordningstiltak"

Kan kunnskap om utvandringen til Amerika bidra til en positiv næringsutvikling?

Dette spørsmålet sto på agendaen da førstekonsulent Silje Johnson v/ Kommunal og regionaldepartementet orienterte om "Kap. 551 Post 58 Regionale samordningstiltak" på et møte på Utvandrersenteret 18. mars 2000. Hans Storhaug orienterte om Migrasjonsprosjektet i Rogaland, og fikk positiv tilbakemelding fra Johnson om at dette var en type prosjekt som ville kunne motta støtte dersom det ble prioritert av fylkeskommunen. Johnson nevnte det såkalte bredbånd-prosjektet i Ryfylke som et eksempel på prosjekt i Rogaland som allerede mottok støtte. Målet med et nytt regionalt prosjekt måtte være å etablere et nettverk av samarbeidspartnere som ønsket å utvikle fysiske anlegg, nye former for undervisning/forskning, og reiselivsprodukter som kan knyttes til temaet *utvandringen til Amerika*.

Mulige eksempler:

- restaurering av nedlagte husmannsplasser som var bebodd av folk som utvandret til Amerika, (Håheller og andre gårder langs Lysefjorden)
- utbygging av eksisterende anlegg (Sandbekken i Tysvær)
- opplæring av natur/kulturloser i kommunene
- kartlegging av amerikanske områder med sterk innflytting fra Rogaland
- etablering av "vennskaps-samarbeid" mellom norske kommuner og lokale counties i Amerika

Johnsen presiserte at samarbeidet måtte involvere distriktskommuner for å være støtteverdig.

4. 175 – ÅRSMARKERING AV NORSK UTVANDRING

I Rogaland ble det gjennomført et stort antall arrangementer i regi av den fylkesoppnevnte komitéen. Migrasjonsprosjektet var aktiv deltaker i noen av disse. Medarbeidere i prosjektet deltok også i arrangementer andre steder i landet.

4.1 KONFERANSER OG SEMINARER. EGNE ARRANGEMENTER

A: *People on the Move. International Conference on European Migration and History Travel*

Høgskolen i Stavanger, 3.-6. mai 2000

En vesentlig del av arbeidet i 2000 har bestått i å forberede, tilrettelegge og gjennomføre konferansen *People on the Move*, 3.-6. mai 2000. Konferansens hovedtema var *digitaliserte* historiske databaser og *konsekvensene* av utvandringen for avsenderlandene samt *historisk reiseliv*. Den samlet fagfolk fra historiker og reiselivsmiljøer i flere land i Europa samt USA. 31 foredrag ble presentert for i alt 71 deltakere. Konferansen maktet å sette fokus på de nasjonale konsekvenser av utvandringen – et tema som i stor grad er blitt neglisjert i de fleste land. Samtidig reiste den en rekke sentrale spørsmål om hvordan historien kan og bør presenteres i en reiselivssammenheng.

Presentasjoner/papers:

Olav Tysdal: «Consequences of Emigration as Reflected in Local Newspapers in Karmøy, Norway».

Dan Dyrli Daatland m. fl. : «Organising EU-projects involving local schools, teacher training, and migration centres. *ODL: Affirming Diversity Through Migration*».

Publisering: De mest sentrale foredragene vil bli publisert i tidsskriftet *Immigrants and Minorities*, nr. 19 og 20, London 3. kvartal 2001.

B: *Åpning av Nasjonal utvandrerdatabase*

Det norske utvandrersenter, Stavanger 4. juli 2000

Riksarkivar John Herstad åpnet internettversjonen av den nasjonale utvandrerdatabase, et samarbeidsprosjekt mellom Digitalarkivet og Det norske utvandrersenteret. Basen er et sentralt verktøy for forskning på norsk utvandring.

C: *Dissenter og emigrasjonen, historieseminar*

Tysværtunet, 22.-23. september 2000

Seminar om dissenterbevegelsen i Norge og dens betydning for utvandringen. Konferansen var et samarbeid mellom Norsk utvandring 175 år, Utvandrersenteret, HiS, Norsk Frikirkeråd og Tysvær kommune. Rundt 40 personer deltok på konferansen som kastet nytt lys over de religiøse motiver for utvandringen.

Presentasjoner/papers:

Nils Olav Østrem: «Den religiøse sida av utvandringshistoria – lokale døme frå området Skjold og Tysvær».

Hans Eirik Aarek: «Tromskvekerne. Et eksempel på dissenterutvandring».

Publisering: Egen rapport redigert av Dag Nygård i Norges Frikirkeråd og Hans Eirik Aarek, HiS.

D: *Det norske Amerika, foredrag og gjesteforelesninger*

Arkeologisk Museum og Høgskolen i Stavanger, 5. og 6. oktober 2000

Foredrag v/Prof. Odd S. Lovoll, St. Olaf College: «Hva skjedde med syttende mai? Norsk identitet i et post-etnisk Amerika» på Arkeologisk museum 5. oktober. Dagen etter, 6. oktober, holdt Lovoll to gjesteforelesninger på HiS med følgende titler: «Om å skape historisk erindring i et multi-etnisk samfunn», og «Leiv Erikson som et etnisk symbol blant norskamerikanere. Et historisk perspektiv».

Ansvarlig for arrangementene var Nils Olav Østrem, Olav Tysdal og Arne Neset. Samarbeid mellom HiS, Det norske utvandrersenteret, Orion - stiftelsen, Sons of Norway, Cleng Peerson Lodge og DIS – Rogaland.

4.2 KONFERANSER OG SEMINARER. ANDRE ARRANGØRER

A: *Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825 – 2000, internasjonal historiker-konferanse*
St. Paul, USA, 6.-9. april 2000

The Norwegian American Historical Association (NAHA), St. Paul, MN, USA. Konferansen samlet er rekke forelesere fra Norge og USA. Konferansen hadde i alt 41 foredrag. Fra migrasjonsprosjektet deltok flere.

Presentasjoner/papers:

Olav Tysdal: «Emigration Overseas from Skudeneshavn, Norway: Urban Growth and Migration».

Nils Olav Østrem: «Pastors and Preachers: A Presentation of Emigration from Skjold».

Hans Eirik Aarek: «Quakers from the north of Norway and their Emigration to the United States».

B: *175 Years in America, NAHA – seminar VII*

Norsk Utvandrer museum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000

I samarbeid med Norsk Utvandrer museum arrangerte the Norwegian American Historical Association – NAHA, sitt syvende Norges-seminar med rundt 40 deltakere.

Presentasjoner/papers:

Hans Eirik Aarek: «The significance of Norwegian Quakers for the early emigration from Norway to America. How is this subject treated in historical research?».

Olav Tysdal: «Skudenesdatabasen – et verktøy til å kaste nytt lys over utvandringen fra Karmøy til Nord-Amerika. Presentasjon av noen analyseresultater».

C: *Åpning av nettstedet «Det løfterike landet/The Promise of America»*

Nasjonalbiblioteket i Oslo, 9. oktober 2000

Norsk-amerikansk samling ved Nasjonalbiblioteket åpnet nettstedet «*Det løfterike landet / The Promise of America*». Nettstedet består av en bibliografisk database med referanser til bøker, utdrag av bøker, artikler, amerikabrev, fotografier og trykk samt en fulltekstbase hvor en del av disse dokumentene er lagt inn. I tillegg består nettstedet av digitale versjoner av fotografier og trykk, filmmateriale og radioprogrammer. Nettstedet gir også tilgang til tekstversjoner av flere bibliografier og litteraturlister innen norsk-amerikana samt lenker til andre relevante databaser og nettsteder. Hans Eirik Aarek og Olav Tysdal har artikler som er presentert i databasen. Databasen ble evaluert i Socrates-prosjektet *ODL: Affirming Diversity Through Migration*, og ble også presentert under prosjektets avsluttende seminar på Høgskolen i Stavanger, 27. november 2000.

Digitallarkivet

5. FORSKNING

5.1 DOKTORGRADSPROSJEKTER

Doktorgradsstipendiat Nils Olav Østrem og høgskolelektor Olav Tysdal arbeider med sine respektive avhandlinger som tar for seg utvandringen fra Rogaland i ulike kommuner/ prestegjeld. Østrem fokuserer på prestegjeldene Tysvær og Skjold mens Tysdal ser nærmere på Karmøy og Skudenes. Begge prosjekter utføres ved Universitetet i Tromsø. Hovedveileder er Prof. Einar Niemi; biveileder er Prof. Odd Lovoll.

A: Nils Olav Østrem: «Migrasjon Rogaland - ein studie av mobilitet i Stavanger Amt/Rogaland fylke i det nittande og tjuande hundreår med hovudvekt på omfang og årsaker»

Utdrag frå Østrems si omtale av prosjektet:

Det meste av forskinga om norsk utvandring til Amerika byggjer på lokale arbeid, medan det er skriva relativt lite basert på regionale studier. Utvandringsstatistikken viser at Rogaland gjennom heile emigrasjonstida var eit sterkt utvandrerfylke. Ein regional studie avavgrensa til Rogaland fylke vil difor vera av stor interesse. Målet med prosjektet er å skildra og forklara dei bakanforliggjande årsakene til utvandringen frå Rogaland til Nord-Amerika i det nittande og tjuande hundreåret. Tilnærminga vil dels vera retta mot å skildra eller beskrive utvandringa som strukturelt fenomen eller samfunnsfunksjon. I tillegg vil prosjektet vera opptatt av å avdekka underliggjande årsaker eller motiv for å flytta ut or landet. Det vil i tilknytning til dette bli søkt å sjå utvandringa som ein prosess. I migrasjonsforskninga er det stilt spørsmål som: «How did migrant selectivity operate?». Dette perspektivet blir sett på som ei alternativ basistilnærming i migrasjonsforskninga. Det vil bli minna om at migrasjon er ein menneskeleg prosess, og at det difor er viktig å ha med menneskelege erfaringar i studiet av migrasjon: «If we ignore the experiences of ordinary people and attach ourselves instead to the passive inherent in the language of migration «flows» and «streams», of «push» and «pull», we will be neglecting an excellent opportunity to deepen our understanding of the historical process.» (J. Jackson & L. Page Moch, 1996).

Framdrift og veiledning

I rapportperioden er det utført forskningsarbeid og arkivgransking, bl.a under et studieopphald (1,5 måned) i USA ved NAHA's (Det norsk-amerikanske historielaget) arkiv på St. Olaf College i Northfield, Minnesota. Arkivgransking er også utført ved bl.a. Statsarkivet i Stavanger. Den obligatoriske opplæringsdelen av studiet er godkjent, bl. a. ved den vitenskapsteoretiske artikkelen «Myten om Amerika. En drøfting av Amerika-fortellingen og myten i norsk emigrasjonshistorie», rapportert til Universitetet i Tromsø.

Publisering

«Cleng Peerson - skaparen av den store forteljinga om Amerika».

I *ÆTT OG HEIM*, 1999. Lokalhistorisk årbok for Rogaland.

«Cleng Peerson: The Great Narrator».

I *Viking*, The Sons of Norway magazine, June/July 2000.

Vitenskapelige foredrag

«Pastors and Preachers: A Presentation of Emigration from Skjold».

Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825 – 2000, St. Paul, MN, USA, 6.-9. april 2000.

«Cleng Peerson and «the Story of America»: New Information and Perspectives on «the Father of Norwegian Immigration»».

90th Annual Meeting of the Society for the Advancement of Scand. Study, Madison, WI, USA, 4.-6. mai 2000.

«Den religiøse sida av utvandringshistoria - lokale døme frå området Skjold og Tysvær.»

Dissentere og emigrasjon, historieseminar i Tysvær kulturhus, 22.-23. september 2000.

«Nordmenn i møte med Amerika».

Forskingsdagane 2000, Høgskolen i Stavanger, 26. september 2000.

Populærvitenskapelige foredrag

«Cleng Peerson - skaparen av den store forteljinga om Amerika».

Åpning av *Utvandringsåret 2000*, Det norske utvandrersenteret, Stavanger, 16. mars 2000.

«Utvandringa frå Ølen til USA».

Årsmøte i *Ølen og Bjoa sogelag*, Ølen, 16. mars 2000.

«Utvandringshistorie og Haugalandet».

Møte i *DIS-Haugaland*, Haugesund, 9. oktober 2000.

«Utvandringa til Amerika».

Julemøte i *Hundvåg historielag*, Stavanger, 27. november 2000.

Konferanser/seminarer

Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000.

St. Paul, Minnesota, 6.-8. april 2000.

90th Annual Meeting of the Society for the Advancement of Scand. Study.

Madison, Wisconsin, 4.-6. mai 2000.

175 Years in America, NAHA-Seminar VII.

Norsk utvandrer museum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000.

19th International Congress of Historical Sciences.

Oslo 6-13 august 2000.

Dissentere og emigrasjon.

Historieseminar i Tysvær kulturhus, 22.-23. september 2000.

Studiereiser

USA 31.03.-11.05: New York; Minneapolis/St. Paul; St. Olaf College; Decorah.

B: Olav Tysdal: «Migrasjon Rogaland – en studie av mobilitet i Rogaland fylke i det nittende og tjuende århundre med hovedvekt på kartlegging av omfang og drøfting av årsaker»

Utdrag fra Tysdals omtale av prosjektet:

Prosjektet retter i særlig grad oppmerksomheten mot 1900-tallet og mobilitet knyttet til byene i fylket. Som ledd i forskingen har arbeidet med Skudenes-databasen fortsatt, både komplettering og bruk. I arbeidet med basen som pr. dato omfatter 3053 oversjøiske emigranter fra Skudenes prestegjeld i perioden 1865-1965, er det ytt god hjelp av flere lokalhistorikere, da særlig medlemmer i foreningen *Slektsforum Karmøy*. En presentasjon av basen ble gitt på årsmøtet i *Skudenes historielag* i mars. Under den årlige Skudefestivalen i Skudeneshavn i juni/juli, var basen utstilt på Slektsforums stand. Mange nyttige opplysninger kom fram i samtale med folk på stedet. Noen foreløpige analyseresultater er blitt presentert på to faglige konferanser: *Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000*, St. Paul, MN, USA i april og *175 Years in America, NAHA-Seminar VII*, Hamar/Oslo i august. NAHA-Norway vil utgi en seminar-rapport i 2001, der innlegget etter planen skal trykkes.

Publisering

«Skudenesdatabasen – en dokumentasjon av emigrasjon til Nord-Amerika 1865-1965».

I *ÆTT OG HEIM* 1999. Lokalhistorisk årbok for Rogaland.

Vitenskapelige foredrag

«Emigration Overseas from Skudeneshavn, Norway: Urban Growth and Migration».

Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000, St. Paul, MN, USA, 6.-8. april 2000.

«Consequences of Migration in Local Newspapers in Karmøy, Norway».

People on the Move. International Conference on European Migration and History Travel, Stavanger, 3-6 mai, 2000.

«Skudenesdatabasen – et verktøy til å kaste nytt lys over utvandringen fra Karmøy til Nord-Amerika. Presentasjon av noen analyseresultater».

175 Years in America, NAHA-Seminar VII, Norsk utvandrer museum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000.

Populærvitenskapelige foredrag

«Presentasjon av Skudenesdatabasen».

Årsmøte i *Skudenes historielag*, 22. mars 2000.

«Norsk utvandring 1825-2000. 175 år på 60 minutter».

Julemøte i *Sokndal ættesogelag*, 6. desember 2000.

Konferanser/seminarer

Vandringer: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000,

St. Paul, Minnesota, 6.-8. april 2000.

People on the Move. International Conference on European Migration and History Travel,

Stavanger, 3.-6. mai 2000.

175 Years in America, NAHA-Seminar VII.

Norsk utvandrer museum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000.

19th International Congress of Historical Sciences.

Oslo, 6.-13. august 2000.

Studiereiser

USA 31.03-09.04: New York; Minneapolis/St. Paul; St. Olaf College; Decorah.

5.2 ANNEN FORSKNING

Hans E. Aarek: Kvekerbevegelsen og utvandring

Hans Eirik Aarek har drevet omfattende forskning omkring kvekerne og deres betydning for pionerutvandringen. Videre har han arbeidet med religionens betydning for migrasjon i videre forstand.

Publisering

«A Short History of the Troms Quakers and Their Emigration to America».

I *Norwegian-American Studies*, Vol. 35, 2000. Artikkelen er også tilgjengelig på www.nb.no/emigrasjon.

Vitenskapelige foredrag

«Quakers from the north of Norway and their emigration to the United States».

Vandring: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000. St. Paul, MN, USA, 6.-9. april, 2000.

Ph.D-Seminar, Centre for Quaker Studies, Univ. of Sunderland, 20. mai 2000.

«The significance of Norwegian Quakers for the early emigration from Norway to America. How is this subject treated in historical research?»

175 Years in America, NAHA-Seminar VII, Norsk utvandremuseum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000.

«Troms- kvekerne: Et eksempel på dissenterutvandring».

Dissentere og emigrasjon, seminar i Tysvær kulturhus, 22.-23. september 2000.

Populærvitenskapelige foredrag

«Kvekerne og utvandringen til Amerika».

Sons of Norway, Sandnes, 9. mars 2000.

«Norsk utvandring til New Zealand og Australia».

Sons of Norway, Alstor Hotel, 25. april 2000.

«Kvekerne og utvandringen fra Stavanger og Rogaland».

Museets Venner, Breidablikk, 26. mai 2000.

«Quakers from Norway and their Emigration to America».

Stavanger Friends Church, Le Grand, IA, USA, 15. oktober, 2000.

«Om kvekerne og utvandringen til Amerika».

Madla Historielag, Madla bydelshus, 23. oktober 2000.

«Kvekerne, hvor kom de fra, hvorfor reiste de, og hva kom de til?»

Lura Historielag, Lura skole, 6. november 2000.

Konferanser/seminarer

Vandring: Norwegians in the American Mosaic 1825-2000.

St.Paul, MN, USA, 6.-8. april 2000.

175 Years in America, NAHA-Seminar VII.

Norsk utvandremuseum, Hamar/Oslo, 2.-5. august 2000.

Dissentere og emigrasjon.

Historieseminar i Tysvær kulturhus, 22.-23. september 2000.

Studiereiser

USA 31.03-09.04, 2000: New York; Minneapolis/St. Paul; St. Olaf College; Decorah.

USA 12.10-17.10, 2000: St. Olaf College; LaCrosse; Marshall County.

Utvexling

Biveileder for hovedfagstudent Trond Sviland (M.Phil), Univ. of Sunderland.

Ph.D-Seminar, Centre for Quaker Studies, Univ. of Sunderland.

19.-23.mai 2000.

6. UNDERVISSNING OG UTVIKLINGSARBEID

6.1 MELLOMFAGSTILLEGG I EUROPEISK UTVANDRERHISTORIE

I januar 2000 startet det andre mellomfagskurset i europeisk utvanderhistorie på Høgskolen i Stavanger. I alt 27 ordinære studenter deltok på kurset, en økning på 7 fra kurset i 1999. Av disse var 8 deltidsstudenter fra nordfylket og Flekkefjord, som tok kurset over *to* semester. Noe av undervisningen ble lagt til Det norske Utvandrersenteret og Tysvær kommune, med bl. a. omvisning i utstillingen "Reisen til Amerika". Ansvarlig for kurset er høgskolelektor Olav Tysdal.

Mellomfagstillegget består av tre komponenter: *emnestudie*, praktisk metodeseminar med eget pensum i *historisk metode/teori*, og utarbeiding av *semesteroppgave*. Det ble i april gjennomført en 10 dagers studietur til USA.

Emnet tar opp grunnleggende problemstillinger knyttet til migrasjon som fenomen. Videre behandles de viktigste teorier, modeller, kilder og metoder i migrasjonsforskningen. Det blir også lagt vekt på å drøfte ulike sider ved innvandrernes møte med den nye verden. Hvor lenge er man immigrant? Hvordan betraktes en etnisk kultur? Hva skjer i et sterkt blandet etnisk samfunn?

6.2 ANNEN UTDANNING OG UTVIKLINGSARBEID

I kjølvannet av mellomfagsstudiet har det vokst fram en underskog av andre aktiviteter: hovedfagsamarbeid med andre universiteter; semesteroppgaver om migrasjonshistorie (lokale temaer; migrasjonshistorie som emne i samfunnsfagsundervisningen i allmennlærerutdanningen; etter- og videreutdanningstilbud i migrasjonshistorie for europeiske lærere i samarbeid med internasjonale partnere (starter høsten 2001).

Hovedfag/MA

Prosjektet har hatt som mål å støtte hovedfagsstudenter i regionen som arbeider med migrasjonsrelatert forskning. Allerede nå kan man se hvorledes mellomfagstilbudet (se ovenfor) bidrar til igangsetting av migrasjonshistoriske studier på hovedfagsnivå. I løpet av våren/sommeren 2001 blir det etablert et forsker-forum for migrasjonshistorie i vid forstand for å gi disse studentene et tilholdssted regionalt. To nye prosjekter startet opp ved årsskiftet i tillegg til Idar Rees arbeid om utvandring fra Stavanger. Alle disse er knyttet til Universitetet i Oslo. I tillegg har én hovedfagsstudent fra Universitetet i Bergen blitt knyttet til Utvandrersenteret i engasjementsstilling. Det er avtalt lokal veiledning med Professor Knut Kjeldstadli, Universitetet i Oslo.

MA Migration (se også ptk 7.2): Migrasjonsprosjektet deltar sammen med andre partnere i arbeidet med å ferdigstille moduler til et felles MA-studium i migrasjonshistorie. Idéen ligger helt tilbake til 1997-1998, men arbeidet ble for alvorlig startet opp i 1999-2000. Et partnernemøte i Stavanger 20. oktober 2000 drøftet ferdigstilling av søknad til Socrates (delprogrammet Minerva). Arbeidet vil fortsette i 2001.

Lærerutdanning

Migrasjon og interkulturelle relasjoner er de siste par år blitt innarbeidet som tema i allmennlærerutdanningen. Studenter har hatt mulighet også for å utvikle temaet videre i forbindelse med praksisopplæring og skriving av semesteroppgaver. Både faglige og fagdidaktiske utfordringer har stått i fokus. I samarbeid med Sissel Aastorp, DNU, har studenter utarbeidet differensierte undervisningsopplegg som er blitt testet på elever fra Byfjord skole. Opplegget har vært satt sammen av teoretiske og praktiske oppgaver knyttet til utvanderhistorien, samt å jamføre dette med dagens situasjon for de moderne innvandrerne i Norge (både vanskeligstilte innvandrere som flyktninger og asylsøkere, og f.eks. arbeidssøkende fra Sverige og Danmark). Elevene deltok også i rollespill basert på opplevelser og spørsmål innvandrerne fikk da de kom til mottaket på Ellis Island. I etterkant har høgskolen sammen med Byfjord skole finansiert et separat prosjekt om evaluering av undervisningen for lærerstudenter i dagens innvandring og i vår egen utvanderhistorie. Prosjektrapport ventes ferdigstilt i løpet av sommeren.

Etter- og videreutdanning (se også ptk. 7.4)

Kurs for lærere og andre som har særlig interesse av temaet migrasjon og etniske relasjoner ble planlagt og utlyst i 2000. Påmelding via Comenius-katalogen for etterutdanningskurs. Kurset blir *gjennomført* første gang 2001.

7. INTERNASJONALISERING

Migrasjon er et internasjonalt fenomen. Forskning, undervisning og annen virksomhet knyttet til dette fagfeltet er derfor avhengig av at det etableres og utvikles et tett samarbeid med andre institusjoner og organisasjoner i verden som arbeider innenfor samme felt. Mange av kontaktene er medlemmer av AEMI – the Association of European Migration Institutions, som Det norske utvandrersenteret bidro til å stifte i 1991. AEMI har i dag 29 medlemmer i 18 land.

7.1 Prosjekt ODL: *Affirming Diversity Through Migration, 1998-2000*

Socratesprosjektet (delprogrammet MINERVA) *ODL: Affirming Diversity Through Migration* (56073-CP-2-99-1-PT-ODL-OD) er et samarbeidsprosjekt mellom Portugal, Nord-Irland og Norge. Prosjektet startet i 1998 og har til «hovedmål å nytte IKT og åpne undervisningsformer som verktøy når en underviser i temaet migrasjon over landegrensene». Prosjekter vektlegger samarbeid mellom tre typer institusjoner: *lærerutdanningsinstitusjoner, lokale skoler og migrasjonssentre/-institutter* i hvert partnerland. Gjennom prosjektet ønsker man også å øke forståelsen for de utfordringer som europeiske land har i forhold til dagens innvandrere samtidig som man jamfører dagens situasjon med den nære fortid som den europeiske utvandring til USA og andre oversjøiske land representerer.

Norsk koordinator er Høgskolen i Stavanger, avd. for humanistiske fag. I prosjektet deltar også: Det norske utvandrersenteret, Karmøy pedagogiske senter, Stangeland skole i Kopervik, Skudenes ungdomsskole, Byfjord skole i Stavanger og Sandnes videregående skole. Tysvær kommune har vært knyttet til prosjektet som "assosiert medlem" og deltok på prosjektmøtet i Nord-Irland 5. – 9. januar 2000.

Det har vært avholdt en rekke møter og seminarer i løpet av året, både i Norge og i de andre partnerlandene. I Norge var det seminarer på HiS i mai og i november. Seminaret i vår innholdt også intensiv workshop for lærere. I forbindelse med vår-arrangementet var det videre to dagers opphold i Nord-fylket (Haugesund, Karmøy). Prosjektet ble offisielt avsluttet med et åpent seminar på HiS 27. november 2000 særlig rettet mot dem som er opp-tatt av internasjonalisering i skolen, og bruk av IKT og ODL i undervisningen. I alt 75 personer deltok på seminaret. Blant spesielt inviterte var representanter fra Kroatia, Slovenia og Tsjekkia. Prosjektet er blitt evaluert av Bob Bendiksen, University of Wisconsin, USA. Før prosjektet ble formelt avsluttet ble det tatt en rekke initiativ med sikte på videreføring av arbeidet i form av nye prosjekter under Comenius (se punktene nedenfor).

Dokumentasjon

- *Project Evaluation Report* (Rob. Bendiksen/Vitor Cardoso), Lisboa 2000/2001
- *Local Schools Report* (Isabel Rasoilo), Lisboa 2000/2001
- *Archive/Rersearch Center Report* (Brian Lambkin), Omagh 2000/2001
- *Teacher Training Report* (D. D. Daatland), Stavanger 2000/2001
- Video (Presenting partners and activities)
- Brochure
- CD (articles, reports)
- WWW-site: <http://jdeus.esoterica.pt/migra>

7.2 MA Migration – felles masterstudium

Under ledelse av University of Northumbria, Newcastle, pågår det arbeid for å etablere en internasjonalt master i migrasjonsstudier (MA Migration). I oktober ble det avholdt et seminar på høgskolen med det formål å utarbeide fagplan samt ferdigstille søknad til Socrates/Minerva (såkalt pre-proposal). Det deltok representanter fra følgende institusjoner: University of Newcastle; University of Sunderland; Carl von Ossietzky Universität, Oldenburg; Høgskolen i Stavanger; Norsk Utvandrer museum, Hamar og Det norske utvandrersenteret, Stavanger. Det var bevilget internasjonaliseringsmidler fra høgskolen til formålet. Seinere (november) sluttet andre partnere seg til arbeidet: Universidade Aberta (Portugal), Jagiellonian University (Polen) og Institue for Migration Studies (Slovenia). Til nå har det ikke lyktes å sikre EU-støtte til prosjektet. Samarbeidet fortsetter med midler fra partnerne.

The MA study programme is intended to provide students with a broad experience of major problems in, and perspectives on, migration as a means by which to develop specific skills in the humanities as well as building up a considerable knowledge and understanding of the issues involved. The approaches taken will develop issues in historical enquiry, social science and sociology, literature, American Studies. The essence, however, will be to stress interdisciplinarity.

MA Migration is intended to be a vanguard programme by mixing "traditional" and "innovative" teaching methods. It will be delivered "on-site" (in the classroom) and "off-site" (through the web and email/video conferencing links) (...) the use of web-based packages, open learning materials and email conferencing / video link-ups means that a failure or inability to travel will not disallow participation. It is hoped, however, that the MA Migration Studies will provide a platform for research (to MPhil / PhD level) in comparative history.

Dokumentasjon

- Notat om bakgrunnen for samarbeidet om MA Migration (Don Macraird, Univ. of Northumbria)
- Søknad til Minerva-programmet

7.3 Nettverkssamarbeid under Comenius 3

Som videreføring av arbeidet i *ODL: Affirming Diversity Through Migration* (se 7.1 ovenfor) ble det i løpet av 2000 tatt flere initiativ for å starte opp virksomhet under Comenius . På det viset skulle man kunne trekke inn langt flere skoler enn de opprinnelige prosjektskolene, samt å kunne utvide antall deltagende land betydelig. Med det for øye ble det avholdt et Comenius-seminar i Stavanger 21. oktober 2000 med inviterte gjester fra Tyskland, Tsjekkia, Slovenia og Kroatia. Deltakerne ble enige om å etablere et utvidet partnerskap og fremme søknad (pre-proposal) ovefor Comenius 3 (Tematiske nettverk). Søknaden ble sendt i november. (Av de 150 søkere som deltok i den innledende runden gikk denne søknaden videre til runde 2 sammen med 30 av søkere). Det har dog fram til nå ikke lyktes å sikre EU-støtte til formell etablering av nytt tematisk nettverk. Arbeidet vil fortsette.

Dokumentasjon

· Søknad til Comenius 3.1.

7.4. Etterutdanning for lærere og annet pedagogisk personell (Comenius 2)

Et annet initiativ som ble fremmet i forbindelse med avslutningen på prosjektet *ODL: Affirming Diversity Through Migration* (se 7.1 ovenfor) var igangsetting av etterutdanningskurs for lærere i temaet «migrasjon og interkulturelle relasjoner». Søknad om dette ble sendt i juni 2000. Norske deltakere utover høgskolen er SIK (Senter for interkulturell kommunikasjon, Misjonshøgskolen) og FN-sambandet. Internasjonale partnere er Universidade Aberta/CEMRI (Portugal) og Centre for Irish Migration Studies (Nord-Irland). Kurset blir fra og med 2001 markedsført i Comenius kurskatalog under benevnelsen «Migration and Intercultural relations: Challenge for European Schools Today NO-004-2001-02. Det første kurset vil bli arrangert i Lisboa i oktober 2001. Kurs nr. 2 er lagt til Omagh, Nord-Irland. Det er forventet god internasjonal deltagelse.

Dokumentasjon

· Kursbrosjyre
· Omtale i Comenius-katalog: http://europa.eu.int/comm/education/socrates/comenius/ct2001-2001/heritage_en.htm

8. SAMARBEIDSPARTNERE

For de ikke-norske samarbeidspartnere er det i de fleste tilfeller inngått formell avtale med institusjon. For norske samarbeidspartnere dreier det seg primært om avtaler med enkeltpersoner.

8.1 Samarbeidspartnere i Norge

Norsk Utvandrer museum, Hamar

Knut Djupedal

Gjesteforeleser: historie mellomfag og almenlærer-utdanningen.

Norsk Amerikansk Samling v/ Nasjonalbiblioteket

Dina Toflsby

Bidratt med informasjon om nettstedet *Promise of America*

Universitetet i Oslo

Knut Kjeldstadli

Avtalt veiledning for hovedfagstudenter med oppstart vår 2001

Gjesteforeleser: historie mellomfag fra 2001

NTNU, Trondheim

David Mauk

Deltatt i arbeid med *MA Migration*

Universitetet i Tromsø

Einar Niemi

Gjesteforeleser: historie mellomfag

Veileder for Nils Østrem og Olav Tysdal

Foredragsholder på konferansen *People on the Move*

Universitetet i Bergen/ Digitalarkivet

Jan Oldervoll

Ansvarlig for nasjonal database (utvandring)

8.2 Europeiske partnere

University of Northumbria

Don MacRaild

Deltatt i arbeid med *MA Migration*.

I samarbeid med Hans Storhaug ansvarlig for konferansen *People on the Move*

University of Sunderland, UK

Colin Holmes

Deltatt i arbeid med *MA Migration*

Universidade Aberta & CEMRI (Center for Migratory Studies and Intercultural Relations, Lisboa)

Armando M. Oliveira

Maria Beatriz Rocha-Trindade

Isabel Rasoilo

Deltatt i arbeid med *MA Migration*

Prosjektledelse i *ODL: Affirming Diversity Through Migration*

Planlegging av etterutdanningskurs *Migration and Intercultural relations: Challenge for European Schools Today*, NO-004-2001-02)

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

Ulster American Folk Park and Centre for Irish Migration Studies, Omagh, N. - Irland

Brian Lamkin

Evelyn Cardwell

Patrick Fitzgerald

John Lynch (Queens University, Belfast)

Deltatt i *ODL: Affirming Diversity Through Migration* Planlegging av etterutdanningskurs *Migration and Intercultural relations: Challenge for European Schools Today*, NO-004-2001-02)

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

Rozmberk Society, Trebon, Tsjekkia.

Rolf Dulfer

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

Institute for Migration and Ethnic Studies, Zagreb, Croatia

Ruzica Cicak-Chand

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

Deltatt i arbeid med søknad til Sørøsteuropa-programmet (NF).

Institute for Slovene Emigration Studies, Ljubljana, Slovenia

Jernej Mlekuz

Marina Luksic Hacin

Spela Marinsek

Deltatt i arbeid med *MA Migration*

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

Carl von Ossietzky University, Oldenburg, Institutt für Politikwissenschaft II

Lydia Potts

Antonius Holtmann (Research Center German Emigrants in the USA)

Deltatt i arbeid med *MA Migration*

Deltatt i arbeid med utvikling av tematisk nettverk (Comenius 3)

8.3 Norsk-amerikanske samarbeidspartnere

St. Olaf College, Northfield, Minnesota, USA

Etablert kontakt mellom HiS og St. Olaf College. Samarbeid med Prof. Odd Lovoll (gjesteforeleser på historie mellomfag og biveileder for N. O. Østrem og O. Tysdal). Møter mellom representanter for HiS, Avd. for hum.fag (dekan Inge Særheim) og St. Olaf College (Professor Jim May) i april 2000. Utkast til samarbeidsavtale fremlagt.

University of North Dakota, Grand Forks, North Dakota

Etablert kontakt med University of North Dakota og representanter for Nordic Initiative i april 2000. Seinere møter med representanter for Nordic Initiative på DNU og HiS 18.-19. juni 2000.